

Dades x Associacions

Informe:

La participació dels joves en el teixit associatiu de Barcelona

Informe elaborat per:

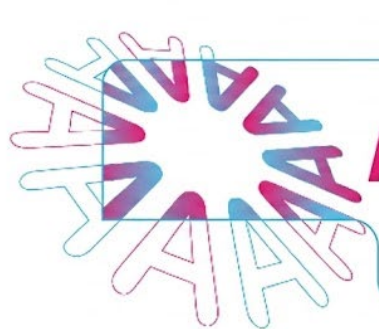
Informe - La participació dels joves en el teixit associatiu de Barcelona

1. Introducció

A partir de «[Dades x Associacions x BCN](https://dadesassociacionsbcn.org/)¹», l'eina web que ofereix visualitzacions de dades de gran utilitat per a l'ecosistema associatiu de la ciutat, des del Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) elaborem diversos informes per aportar coneixement i valor afegit al sector. Aquest informe s'ha elaborat amb el suport de NotebookLM. Cal tenir en compte que aquesta eina d'intel·ligència artificial treballa de forma tancada: l'anàlisi i les conclusions es basen exclusivament en les dades i documents concrets que li hem facilitat, que trobareu en el recull de fonts, sense afegir informació externa ni opinions de tercers.

A continuació, presentem l'informe «La participació dels joves en el teixit associatiu de Barcelona». El teixit associatiu es troba en una transformació integral que posa en risc el seu relleu a causa d'obstacles interns i de context, per això l'objectiu principal d'aquest document és proporcionar dades clau que facilitin la definició d'estratègies enfocades a enfortir el vincle entre la joventut i les entitats.

La ciutat compta amb més de 485.000 joves d'entre 12 i 35 anys, un volum demogràfic que representa el 27,6% de la població total de la ciutat. Aquest col·lectiu destaca per una notable diversitat cultural: el 46,3% ha nascut a l'estranger. No obstant això, aquesta realitat conviu amb un entorn de forta precarietat material. La joventut barcelonina s'enfronta a una segmentació del mercat laboral on el salari mitjà se situa en els 21.358€ bruts anuals (amb una bretxa de gènere del 10%) i a una vulnerabilitat residencial crítica, marcada per un lloguer mitjà de 1.104 € (un increment interanual del 12,7%).

**Dades x
Associacions****La participació dels joves
en el teixit associatiu
de Barcelona**

2. Diagnòstic territorial de la participació associativa

Per analitzar la salut de l'associacionisme a Barcelona, no n'hi ha prou amb comptabilitzar el nombre d'entitats registrades; cal observar com aquestes interactuen amb la població del seu entorn immediat.

¹ Podeu accedir al web en aquest enllaç: <https://dadesassociacionsbcn.org/>

Les dades del 2025 revelen una ciutat de contrastos on la densitat d'infraestructura no sempre es tradueix en una major participació activa. Mentre districtes com l'Eixample i Ciutat Vella actuen com a grans pols de centralitat que concentren el 24,7% de les entitats de la ciutat, el lideratge en participació veïnal real recau en territoris amb una tradició de base molt arrelada, com Sants-Montjuïc. Alhora, el nivell de renda disponible de la llar (RDL) opera com un factor contextual rellevant, tot i que no és l'únic predictor del compromís: districtes amb rendes mitjanes-baixes sovint superen en activisme a zones amb més recursos.

La següent taula (Diagnòstic Territorial Ampliat: Participació, Entitats i Renda (2025)) creua la infraestructura disponible amb la implicació real de la ciutadania i el context socioeconòmic de cada districte per oferir una radiografia completa del teixit de l'associacionisme i participació barceloní.

Districte	% Participació Total	% Implicació (Actius/Junta)	Renda per càpita	Nombre d'Entitats	Context Territorial
Sants-Montjuïc	39,6%	20%	16.140€	~650	Líder en participació activa i ús d'espais.
Sarrià-Sant Gervasi	35,3%	18%	28.347€	~600	Renda més alta; alta participació com a usuaris.
Eixample	32,9%	17%	20.709€	1.033	Màxima infraestructura; costes de capitalitat; node de cultura i lleure.
Gràcia	30,3%	22%	20.081€	~600	Major compromís intern; referent en autoorganització jove.
Sant Martí	29,5%	16%	16.879€	~750	Gran volum absolut de participants (>75.000).
Ciutat Vella	28,6%	16%	13.205€	915	Renda baixa; alta densitat d'entitats d'abast social.
Nou Barris	27,3%	17%	13.494€	~500	Participació equilibrada malgrat la renda baixa i referent en autoorganització.
Sant Andreu	24,3%	14%	16.376€	~550	Índex de participació moderat.
Horta-Guinardó	23,3%	13%	16.401€	~650	Teixit associatiu nombrós però baixa implicació relativa.
Les Corts	21,6%	14%	23.667€	~450	Menor participació relativa malgrat la renda alta.

Fonts: Enquesta de Participació Ciutadana, Fitxer General d'Entitats 2025 i Renda neta per càpita (2022).

3. La participació juvenil: dinàmiques, model i territori

La joventut de Barcelona (12-35 anys) conforma un motor demogràfic de 485.010 persones, representant el 27,6% de la població total¹². Aquest grup destaca per una enorme riquesa i diversitat: el 46,3% ha nascut a l'estranger¹³. No obstant això, aquesta realitat conviu amb condicions materials complexes, com un salari mitjà de 21.358 € bruts i una forta pressió pel cost de l'habitatge (lloguer mitjà d'1.104 €).

L'escletxa de gènere i el tipus d'implicació

El gènere és el factor més determinant en la manera com el jovent s'apropa a les entitats. Tot i que la participació general és força equilibrada, els rols varien dràsticament en la franja de 16 a 24 anys:

- Dones joves (Membres actives): Presenten una implicació altíssima com a membres actives (78%), assumint les tasques de gestió i base de les entitats.

- Homes joves (consum de serveis): Participen majoritàriament com a usuaris (67%), vinculats sovint al consum d'activitats sense càrrega organitzativa.

Perfil (16-24 anys)	Tipus d'implicació majoritària	Percentatge (%)
Dones joves	Membres actives (gestió i base)	78%
Homes joves	Usuaris / Usuàries(consum de serveis)	67%

Fonts: triangulació de Dades x Associacions x BCN (2025) i Enquesta de Participació Ciutadana i Associacionisme.

Aquesta bretxa també es reflecteix en les temàtiques: mentre l'esport està molt masculinitzat (17% homes vs 11,3% dones), les dones encapçalen la incidència política en causes com el feminisme i la justícia climàtica, on arriben a duplicar la presència dels homes.

Dinàmiques segons l'edat i el "sostre de vidre"

L'activisme jove és intens però pateix un "sostre de vidre" generacional. Els joves de 16 a 24 anys són els més actius en el dia a dia (50% de membres actius), però les posicions de decisió i representació legal (junes) solen quedar reservades per a la franja d'adults de 35 a 44 anys (28%). Les preferències també evolucionen amb el cicle vital:

- 16-19 anys: Participació massiva en l'esport (31,3%) i el lleure educatiu (11,8%)¹²¹³.
- 25-34 anys: L'interès es desplaça cap a les ONG, l'ajut social i les associacions culturals.

Nodes de vitalitat al territori

L'autoorganització juvenil a Barcelona es concentra en determinats barris que actuen com a referents, sovint de forma desproporcionada respecte a la seva població jove resident.

- La Vila de Gràcia: És el referent, concentra el 8,1% de les entitats juvenils de la ciutat, tot i que només hi resideix el 3,21% dels joves de Barcelona.
- Les Corts i Porta: Destaquen també per la seva sobrerrepresentació, amb un 5,13% i un 4,59% de les entitats liderades per joves respectivament.

Comparativa de models: participació vs. lideratge

A partir de les dades, podem diferenciar dos models clarament diferenciats en la relació dels joves amb el teixit associatiu:

Model A: El jove com a "motor actiu" en entitats generals

En aquest model (que inclou entitats culturals, esportives o veïnals), el jove s'incorpora a estructures ja existents. Les característiques són:

- Alta activitat de base (50% membres actius) però baix relleu institucional.

- Bretxa: Els joves fan la feina però rarament ocupen llocs de decisió (junes), que queden reservats per a la franja de 35-44 anys.
- Perfil d'èxit: dones joves amb estudis universitaris, que són el grup més compromès en aquests espais.

Model B: L'entitat "liderada per joves" (Autoorganització)

Són entitats on el jove no només participa, sinó que gestiona i dirigeix l'organització. Característiques: Està molt més vinculat al territori i a la identitat de barri. Eficàcia: Aquest model sembla corregir la falta de representativitat del Model A, ja que aquí el jove és el representant legal i polític de l'espai.

Característica	Model A: Motor actiu en entitats generals	Model B: Autoorganització (Entitats juvenils)
Rol jove	Membre actiu (fa la feina de base).	Gestor i representant legal.
Àmbit	Cultural, esportiu, veïnal.	Juvenil i liderat per joves.
Fortalesa	Alta activitat i socialització.	Autonomia i incidència política.
Risc	Manca de relleu a les juntes (adultocentrisme).	Exigència alta de temps i recursos.

Fonts: triangulació de «Dades x Associacions x BCN (2025)», Enquesta de Participació Ciutadana i Associacionisme (Ajuntament de Barcelona) i participació i implicació política de la joventut catalana (Estudis 44)

Barreres invisibles: desigualtat, origen i llengua

La desigualtat també es manifesta en filtres que dificulten l'accés. La participació en entitats té una correlació directa amb la renda disponible de la llar de residència: en barris de renda alta arriba al 60,8%, a la mitjana disminueix al 57,2% i a les zones de renda baixa cau fins al 50,7%. Aquesta fractura es complementa amb la transmissió intergeneracional o "motxilla cultural" (la pràctica artística o d'hàbits culturals en l'àmbit familiar): el 57,1% de joves amb alta intensitat de pràctica familiar participa activament, enfront del 37,9% dels entorns de baixa intensitat. Els fills de pares universitaris tenen un 70% més de probabilitats d'associar-se que aquells amb pares d'estudis bàsics.

Aquesta desigualtat de renda condiciona les tipologies d'entitat, mostrant un patró d'exclusió excepte en les organitzacions de caràcter religiós, que guanyen pes en entorns de menor renda. Així mateix, s'observa la dicotomia entre la "cultura legitimada" (teatre, museus, més freqüentada per rendes altes) i la "cultura no legitimada" (pràctiques comunitàries o populars, amb forta pulsó en barris de renda baixa, on el 76,3% de joves voldria dedicar-hi més temps malgrat les traves econòmiques).

Tipus d'Entitat	% Joves Renda Baixa	% Joves Renda Alta
Esportiu	9,4%	15,5%
Cultural o d'oci	5,0%	11,7%
ONG / Ajut social	7,5%	10,5%
Religiós	8,5%	5,5%

Fonts: Enquesta a la Joventut de Barcelona 2025

La desigualtat també es manifesta en filtres que dificulten l'accés. Els joves autòctons tenen una propensió molt més alta a participar que els migrants, un fet agreujat per un sentiment de discriminació que afecta el 17% del col·lectiu de la "resta del món" en l'àmbit cultural. La llengua també actua com un filtre paral·lel: el 26,5% dels joves catalanoparlants participen en entitats, enfront del 16,6% dels castellanoparlants.

6. Reptes i riscos del model associatiu actual

El teixit associatiu es troba en una transformació integral que posa en risc el seu relleu a causa d'obstacles interns i de context:

- L'obsolescència dels models i activisme "en standby": La visió tradicional de la vinculació basada en estructures rígides, compromisos fixos a llarg termini i dinàmiques de "militància heroica" (reunions infinites) ha entrat en crisi. Els joves opten per una participació intermitent o focalitzada: s'activen ràpidament per causes urgents i tangibles (clima, feminisme) però es desvinculen si l'estructura és excessivament burocràtica o no genera resultats visibles.
- Precarietat i militància: Les condicions materials (habitatge precari, mobilitat laboral) impedeixen mantenir el compromís constant que exigeixen les estructures tradicionals.
- La burocratització: L'excés de càrrega de gestió administrativa absorbeix el temps de les juntes directives, fet que desgasta el teixit associatiu, genera fatiga i frena la incorporació de nous perfils de lideratge.
- L'adultocentrisme institucional: Moltes vegades es defineixen i s'avaluen els models de participació des d'òptiques adultes, ignorant l'existència de les noves xarxes digitals, de suport mutu o les estructures informals creades directament per la joventut.
- Resistència al relleu: La dificultat dels lideratges històrics per redistribuir el poder i "deixar anar" les estructures de decisió.
- Vulnerabilitat de la xarxa pública de suport: Equipaments com biblioteques i centres cívics operen com a hubs o refugis culturals vitals per democratitzar la pràctica cultural i pal·liar desigualtats, especialment per a perfils vulnerables. L'impacte crític del seu tancament durant la pandèmia (valorat amb un 9 o 10 sobre 10 per més d'un 20,9% - 24,8% dels joves nascuts a l'estranger) demostra la dependència total cap a aquests espais per poder articular comunitat.

7. Propostes d'acció per un nou model associatiu²

Per donar resposta a la demanda del 68,2% de joves que demana una implicació real en els processos de decisió i governança cultural dels seus territoris, es proposen els següents vectors d'actuació estructurats en base a models d'èxit ja implementats:

² Aquest punt es complementarà a la jornada: «Revisar-se o morir: Com impliquem el jovent en les entitats?»

A. Estratègies de gestió interna de les entitats

- Protocols formalitzats d'acollida: Actualment només el 42,2% de les organitzacions disposen d'un mètode formal per rebre noves incorporacions. Cal sistematitzar l'acompanyament inicial per evitar la desorientació i facilitar el relleu.
- Estructures híbrides i flexibles: Reduir la rigidesa organitzativa i obrir la participació a col·laboracions puntuals per projectes, evitant l'obligació d'assumir càrrecs de junta directiva de forma immediata. Un cas d'èxit comunitari a Barcelona constata que en obrir les reunions clau a tota la base social i transformar la "burocràcia avorrida" en espais de disseny creatiu, els col·laboradors esporàdics van fer el pas voluntari cap a rols de responsabilitat.
- Canvi de paradigma en la coordinació: No buscar necessàriament que el jovent entri a les entitats clàssiques, sinó crear xarxes de coordinació on entitats juvenils i adultes col·laborin en objectius compartits, com la Festa Major o lluites veïnals.
- Ètica de la cura: Instituir espais d'avaluació emocional interna que prioritzin el benestar dels membres actius ("com estem?" i no només "què fem?") com a mètode preventiu del desgast o la síndrome de "cremar-se".
- Codis comunicatius renovats: Més enllà d'utilitzar xarxes digitals com TikTok o Instagram, cal adoptar codis lingüístics orgànics que defugin el to formal i institucional de l'administració.

B. Polítiques públiques i suport municipal

- Cessió d'espais i flexibilització normativa: Modificar les normatives d'accés a equipaments públics perquè els col·lectius o organitzacions juvenils informals (no constituïdes legalment en el registre) puguin fer ús de locals municipals, eliminant les traves a l'autoorganització.
- Reducció dràstica de la càrrega administrativa: Proveir suport tècnic i assessorament administratiu extern centralitzat per part de l'Ajuntament per delegar les tasques de gestió burocràtica de les associacions, permetent que el voluntariat enfoqui el 100% de la seva capacitat en la transformació social i l'acció comunitària.

8. Conclusions

L'anàlisi integrada de l'associacionisme juvenil a Barcelona posa de manifest una realitat dual: un teixit dinàmic i amb un alt potencial de transformació que, alhora, es veu severament condicionat per barreres estructurals, territorials i socioeconòmiques. A partir del diagnòstic realitzat, es consoliden les següents conclusions clau:

- Fractura socioeconòmica i la "motxilla cultural": El codi postal i el capital familiar continuen operant com a predictors determinants en l'accés a les estructures col·lectives. S'observa una correlació directa entre la Renda Disponible de la Llar (RDL) i la taxa de participació (60,8% en rendes altes enfront del 50,7% en rendes baixes). Aquesta desigualtat es perpetua per via intergeneracional a

través de la transmissió d'hàbits culturals familiars i limita l'accés dels joves de perfils més vulnerables a determinades tipologies d'entitats (com les esportives o culturals), desplaçant la seva presència cap a organitzacions de caràcter religiós.

- Asimetries d'origen i llengua: En una ciutat on gairebé la meitat de la joventut (46,3%) ha nascut a l'estranger, l'ecosistema associatiu té el repte urgent d'esdevenir un espai plenament inclusiu. Actualment, els joves nacionals tenen una propensió significativament més alta a participar que els migrants, un fet agreujat per barreres invisibles com els filtres lingüístics —amb una major participació de joves catalanoparlants enfront de castellanoparlants— i per un preocupant sentiment de discriminació per motius d'origen que afecta el 17% dels joves de la "Resta del món".
- Segmentació per gènere i edat en la implicació: El perfil d'edat i el gènere modulen clarament el rol que s'adopta dins de les organitzacions. Mentre que la franja de 16 a 24 anys destaca com el motor de la base activa (50% de membres actius), les posicions de decisió i representació legal (juntetes directives) tendeixen a quedar retingudes per la franja d'adults de 35 a 44 anys. A més, s'evidencia una marcada bretxa de gènere: els homes joves actuen majoritàriament com a usuaris o consumidors de serveis (67%), mentre que les dones joves assumeixen un paper actiu i de governança molt superior (78% com a membres actives), liderant alhora els processos de mobilització política en l'àmbit del feminisme i la justícia climàtica.
- Dicotomia de models i l'impuls de l'autoorganització: Coexisteixen dos models organitzatius clarament diferenciats. El Model A insereix el jove en estructures tradicionals ja existents, aprofitant la seva energia de base però oferint-li un baix relleu institucional. Per contra, el Model B d'autoorganització (entitats liderades directament per joves) corregeix aquesta falta de representativitat en cedir-los la gestió total de l'espai. Aquest darrer model, fortament vinculat a la identitat de barri, gaudeix d'èxit i sobrefreqüentació en nodes històrics com la Vila de Gràcia, Les Corts o Porta, però presenta una densitat baixa a la resta de la ciutat a causa de la gran exigència de temps i recursos que requereix.
- Crisi del model tradicional i demanda de flexibilitat: El model de "militància heroica" basat en compromisos fixos a llarg termini i reunions burocràtiques està obsolet per a la joventut. Els joves pateixen el desgast de la burocratització institucional i l'adultocentrisme de l'administració, i opten en el seu lloc per un activisme "en standby" o intermitent, activant-se de forma ràpida davant de causes urgents, concretes i tangibles.

En conclusió, per donar resposta al 68,2% de la població jove que reclama una implicació real en la presa de decisions dels seus territoris, cal que les polítiques locals i les mateixes entitats transitin de forma decidida cap a un model de governança obert, flexible i lliure de traves administratives.

L'associacionisme a Barcelona no està en crisi, sinó en transformació cap a formes més flexibles i digitals. Per garantir i promoure el relleu generacional, cal que les entitats i les polítiques locals transitin cap a un model de governança obert, que sàpiga llegir les noves xarxes de suport mutu i que utilitzi la cultura i la lluita compartida (com la gentrificació) com a igualadors socials i generadors de confiança.

9. Fonts de referència

Per a la configuració d'aquest informe s'ha realitzat una triangulació de dades provinents de les següents vuit fonts de referència:

- *Dades x Associacions x BCN (2025)*: Recurs web per al mapeig de la distribució territorial i temàtica de les entitats. <https://dadesassociacionsbcn.org/>
- *Joves de Barcelona (12-35 anys) 2023*: Infografia basada en el Padró municipal sobre el perfil demogràfic, origen, estudis i situació laboral. <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/136245/5/00.%20Barcelona'23.pdf>
- *Enquesta de Valors Socials 2025: Informe de l'Oficina Municipal de Dades sobre la pertinença a associacions i confiança institucional*. https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/147819/1/ENQUESTA%20VALORS%20SOCIALS%202025_informe%20.pdf
- *Enquesta a la Joventut de Barcelona 2025: Document clau sobre hàbits, condicions de vida i valors de la població d'entre 15 i 34 anys*. https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/145163/6/Enquesta%20joventut%2025_informe.pdf
- *El Panoràmic 2018 (dades 2017)*: Estudi sobre la base social de les organitzacions no lucratives a Catalunya i mecanismes d'acollida. <https://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/PANORAMIC-2018.pdf>
- *Enquesta de drets culturals 2022: Anàlisi de la participació cultural per barris, rendes i entorns familiars realitzat per l'ICUB*. <https://portaldades.ajuntament.barcelona.cat/ca/enquestes/22045>
- *Participació i implicació política de la joventut catalana (2024)*: Estudi basat en dades de 2023 sobre condicionants de la vinculació juvenil. <https://govern.cat/govern/docs/2024/12/11/11/07/fe9dc5e4-8cc2-47ee-bbcc-5b33241d979f.pdf>
- *Adaptar-se o morir (Consell de la Joventut de Barcelona - CJB)*: Llibret formatiu sobre barreres estructurals com l'adultocentrisme i la burocratització. <https://www.cjb.cat/publicacions/adaptarse-o-morir-llibret-formatiu/>

Aquest informe ha estat elaborat pel [Consell d'Associacions de Barcelona \(CAB\)](#) a partir de la informació del web [Dades x Associacions](#).

[Dades x Associacions](#) és un projecte organitzat pel [Consell d'associacions de Barcelona \(CAB\)](#) i [Iniciativa Barcelona Open Data](#), amb la col·laboració del [Consell de Joventut de Barcelona \(CJB\)](#), el [Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils \(CRAJ\)](#) i [Torre Jussana](#). Amb el suport de [l'Ajuntament de Barcelona](#).

Organitzat per:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

